

Jovan Kratohvil

Jovan Kratochvil, rođen 17. aprila 1924. godine u Beogradu. Akademiju za likovne umetnosti sa Specijalnim tečajem završio 1949. u klasi Sretena Stojanovića. Izlaže od 1946. Redovan je profesor na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu.

Adresa: Atelje, Bulevar vojvode Putnika 68

likovna galerija
kulturnog centra
beograda

31. oktobar
13. novembar 1983.

**Jovan
Kratochvil**

savremena kretanja
sveska br. 175

Živojin Turinski / Jovan Kratohvil

Skulpture Jovana Kratohvila, koje su nastale poslednjih nekoliko godina, suštinski se razlikuju od njegovog ranijeg opusa. Zapravo, reč je o temeljnom obratu kako u materijalnoj tako i u duhovnoj strukturi dela. Sada Kratohvil u potpunosti napušta ideju o mogućoj sintezi organoidnog i mašinskog sveta opredeljujući se za korenito očišćenje od svih asocijativnih označenja.

Šta je dovelo do takvog, bezmalo, dramatičnog preokreta? Odgonetka je verovatno u tome što Kratohvil, kao i svi istinski majstori oseća iskonsko poštovanje prema materijalu u kojem predhodno utanačena ideja treba da bude ova- ploćena. Uzajamnost izmaštanog sveta i onog dragocenog blata u kojem će se to demijurško čudo otelotvoriti, večita je plastička konstanta u koju ne bi valja- lo posumnjati. Shodno tome prelomni trenutak se dogodio kada je Kratohvil pre- dašnji medijum zamenio novim izražajnim sredstvom. Posle dugogodišnjeg i mnogostrukog ispitivanja mogućnosti metala (bronzna, švajsovanje, emajl i bo- jenje metala) Kratohvil otkriva plastičnu masu — poliester. Dok u ranijim skul- pturama medijum nije presudno određivao sadržaj i formu ovog puta poliester nameće sasvim određenu strukturu dela. Plastična masa kako je koristi Kra- tohvil, a to će reći da njom ne imitira neki drugi materijal (kamen itd), zahteva isključivo krajnje redukovanu apstraktnu formu.

Kratohvilova skulptura je sazdana od sfere ili kocke koje imaju funkciju omota- ča. Omotač po pravilu u svom prozirnom tkivu sadrži približno slično pseudoge- ometrijsko telo. Retko kad se dešava neka složenija radnja u omotaču čak i ka- da je udvojen ili utrojen. Najverovatnije do toga dolazi zato što je noseći čini- lac doveden do samog praga matematski mogućeg proračuna rasprostrtosti forme u prostoru. Omotač i jezgro razmeđuju se deobom obojene svetlosti. U- nutarnja forma je uvek neprozirnija, s većom moći prelamanja svetlosti, što omogućuje nepredvidljive i delikatne optičke efekte.

Današnja skulptura Jovana Kratohvila je definitivno razvijena: sve što je name- ravao uspeo je da realizuje. Ipak, to nije potpuno zatvoren krug. Temeljnu ideju će verovatno nastaviti da dograđuje. Čini se da bi put mogao voditi ka kinetič- kom ustrojstvu dela — doslovnom fizičkom gibanju obojenih masa, čime bi se osnažio postojeći poredak optičkih efekata.

Samostalne izložbe

- 1955. Beograd, Galerija ULUS-a, (skulpture i grafika)
- 1957. Beograd, Galerija ULUS-a, (L. Vujaklija i J. Kratohvil)
- 1961. Beograd, Galerija ULUS-a, (slike, grafika i crteži)
- 1964. Beograd, Salon Moderne galerije, (skulpture i crteži)
- 1965. Ljubljana, Mala galerija, (skulpture i crteži)
Velenje, Umetnostna galerija, (skulpture i crteži)
- 1968. Sombor, Umetnička galerija, (skulpture, grafike, crteži)
- 1971. Zrenjanin, Mala galerija, (skulpture, grafika i crteži)
Subotica, Salon likovnog susreta, (skulpture, grafika i crteži)
- 1975. Beograd, Galerija Doma JNA, (skulpture i crteži)
- 1983. Beograd, Likovna galerija Kulturnog centra Beograda, (skulpture)

Grupne izložbe '75-'84

- 1976. Beograd, 17. oktobarski salon
- 1977. Beograd, Zagreb, Aktuelnosti u srpskoj umetnosti 1972—1977.
Budimpešta, Nova beogradska umetnost
Beograd, 18. oktobarski salon
Murska Sobota, 3. bijenale jugoslovenske male plastike
- 1977/78. Iz vajarskih ateljea I, Salon muzeja savremene umetnosti
- 1978. Beograd, Prostor 78, park f-ke "Galenika"
- 1979. Beograd, Geometrijska apstrakcija, Masarikovoj Paviljon
- 1981. Murska Sobota, 5. bijenale jugoslovenske male plastike
Njujork, Art Expo (NY), Yava galery

Javni spomenici

- 1951. Spomenik palim borcima Istočne Bosne i Srema na Majevidi
- 1954. Spomenik palim u Zemunu
- 1965. Spomenik sovjetskim veteranima poginulim u avionskom udesu na Avali, Beograd
- 1973. Spomen-kosturnica palim i umrlim Jugoslovenima u ratu 1941—1945, Sensepolkro, Italija
- 1978. Fontana "Bratstvo-jedinstvo", Pirot "1 maj"

Nagrade

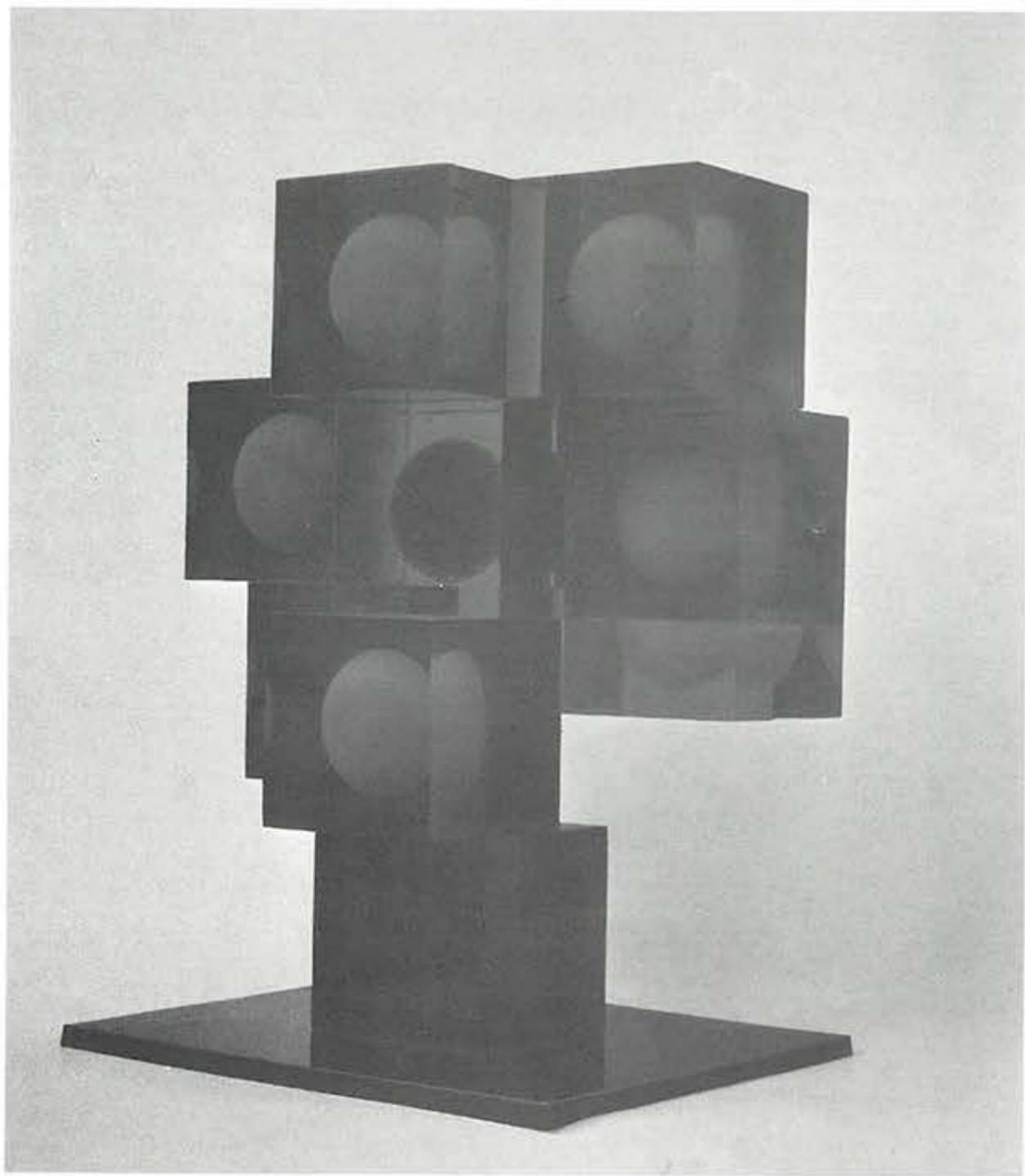
- 1961. Beograd, Nagrada za skulpturu na 2. oktobarskom salonu Aleksandrija, 3. nagrada za skulpturu na 4. mediteranskom bijenalu
- 1965. I nagrada na konkursu za memorijalni spomenik sovjetskim veteranima poginulim u avionskom udesu na Avali
Oktobarska nagrada Beograda dodeljena za samostalnu izložbu 1964 i spomenik na Avali
- 1969. III nagrada na jugoslovenskom konkursu za projekt memorijalnog spo- menika na Kosmaju
- 1971. I nagrada na jugoslovenskom konkursu za projekat spomenkosturnice u Sansepolkru, Italija
- 1974. Otkupna nagrada na jugoslovenskom konkursu za projekt spomenko- sturnice u Gorici, Italija
Otkupna nagrada na jugoslovenskom konkursu za projekt spomenika u Rimu
- 1981. Murska Sobota, Otkupna nagrada na 5. jugoslovenskom bijenalu male plastike

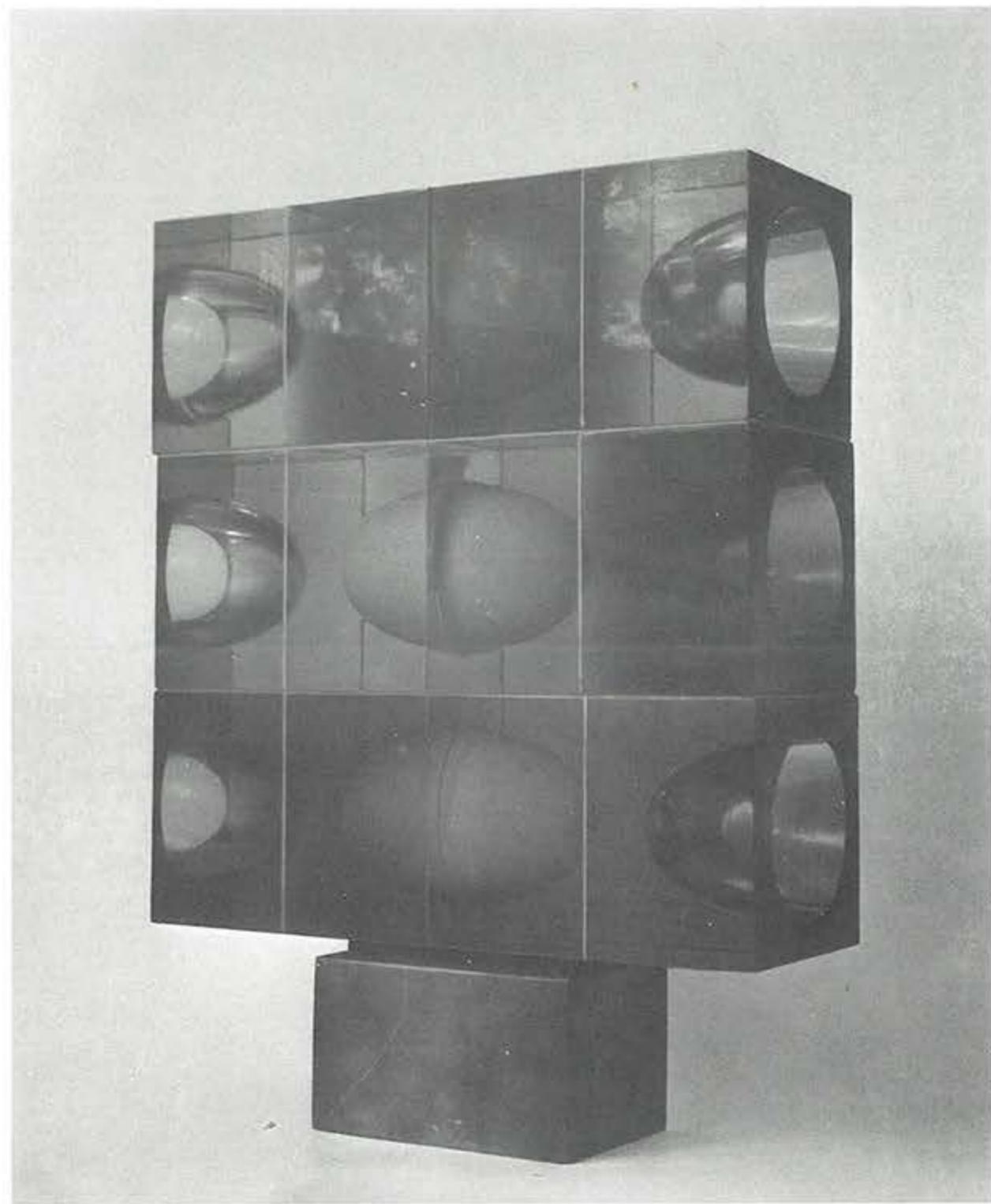
24. Skulptura 5/80, 1980. liveni polyester, 29x22 cm

20. Skulptura 1/80, 1980. liveni polyester, 29x24 cm

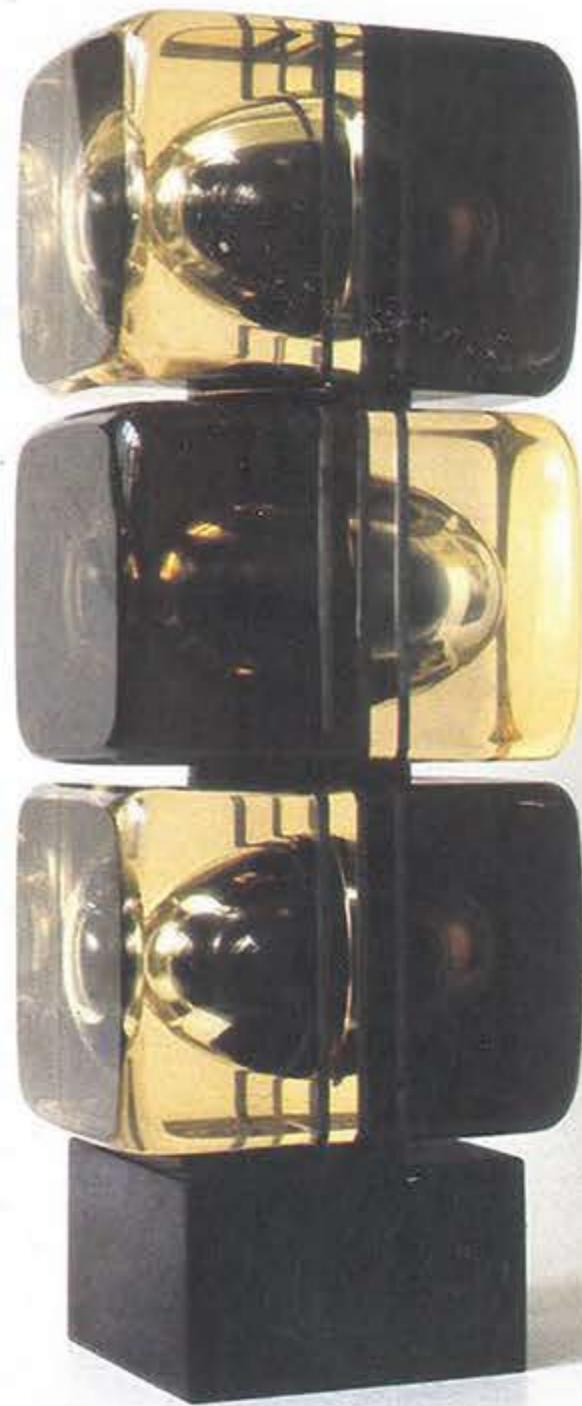
9. Skulptura 1/77, 1977. liveni polyester, 32x23 cm

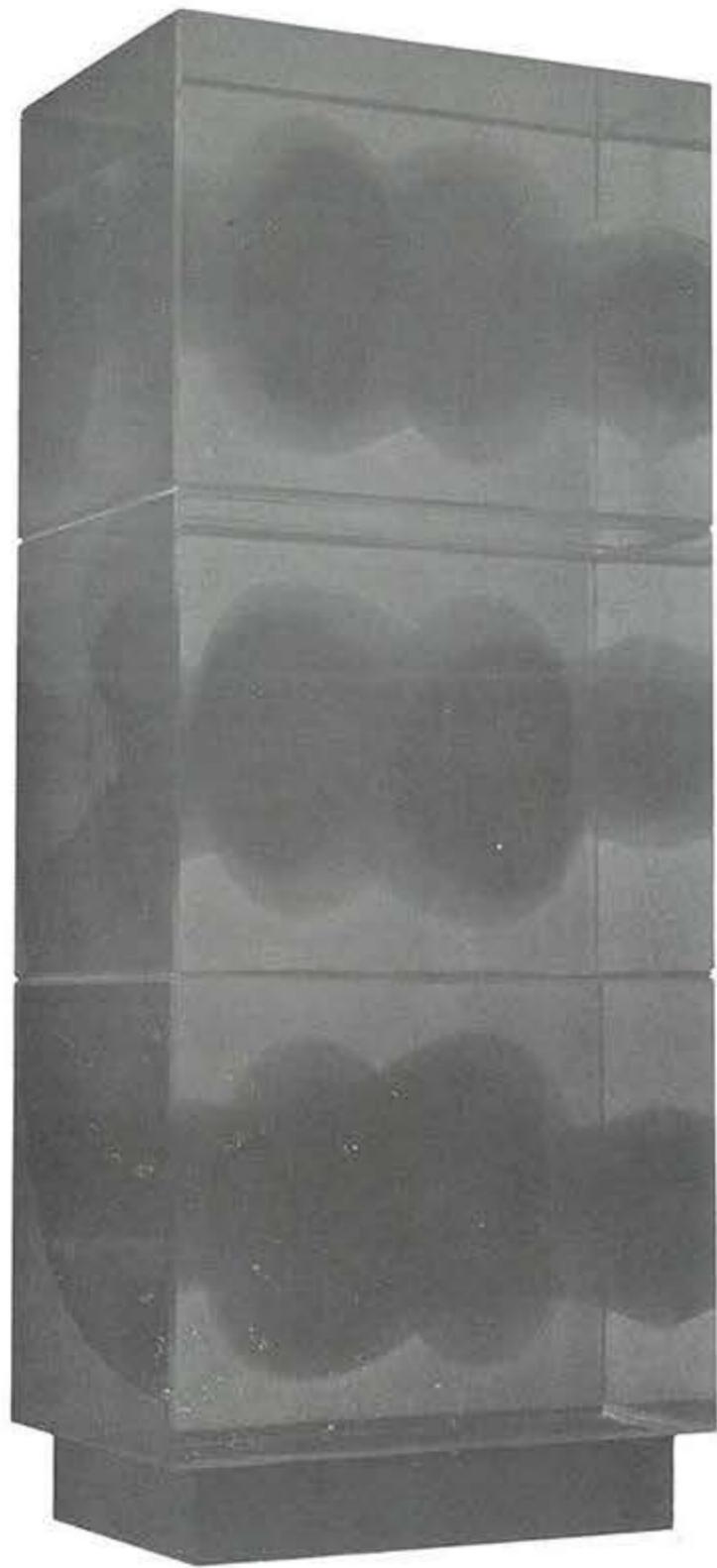
11. Skulptura 1/78, 1978. liveni polyester, 47x34 cm

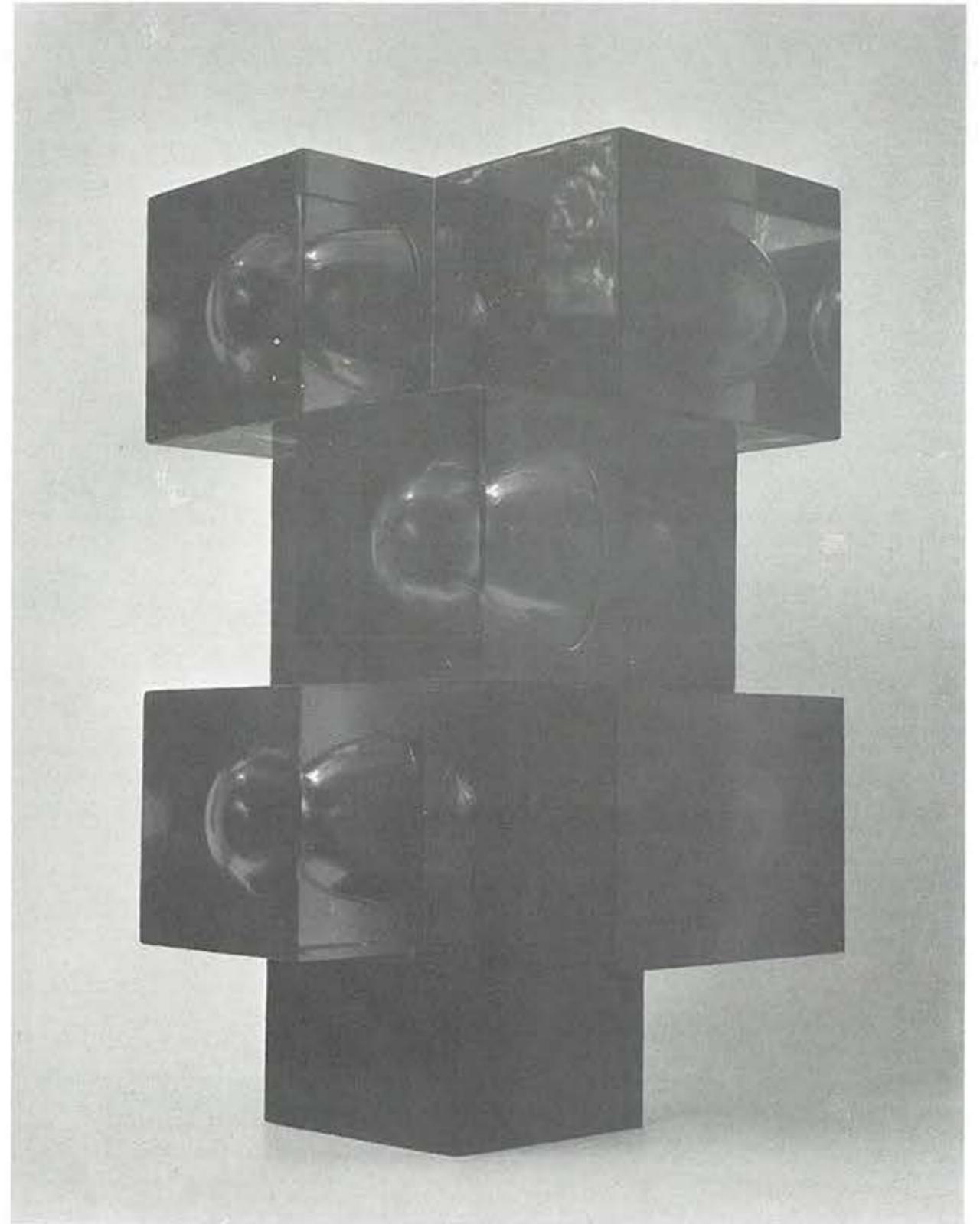
16. Skulptura 7/78, 1978. liveni polyester, 24x30 cm

21. Skulptura 2/80, 1980. liveni polyester, 46x17 cm

14. Skulptura 5/78, 1978. liveni polyester, 51x21 cm

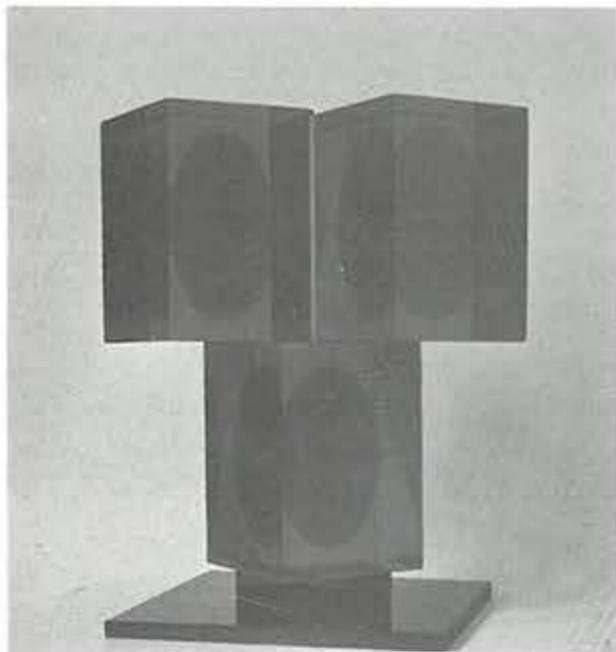
19. Skulptura 3/79, 1979. liveni polyester, 44x24 cm

25. Skulptura 1/81, 1981. liveni polyester i hladno livena bronza, 33x47 cm

12. Skulptura MVD 3/78, 1978. liveni polyester, 40x20 cm

Spisak radova

1. Skica-semimultipla 6/74, 1974. liveni polyester, 17x12 cm
2. Skica 7/74, 1974. livena epoxi smola, 13x10 cm
3. Skica 1/75, 1975. liveni polyester, 15x11 cm
4. Totem-skica-semimultipla 2/75, 1975. liveni polyester, 15x9 cm
5. Totem-skica-semimultipla 3/75, 1975. liveni polyester, 23x9 cm
6. Skica-semimultipla 4/75, 1975. liveni polyester, 13x10 cm
7. Skica-semimultipla 1/76, 1976. liveni polyester, 23x12 cm
8. Skulptura 2/76, 1976. liveni polyester, 24x21
9. Skulptura 1/77, 1977. liveni polyester, 32x23 cm
10. Skica 2/77, 1977. liveni polyester 10x18 cm
11. Skulptura 1/78, 1978. liveni polyester, 47x34 cm
12. Skulptura MVD 3/78, 1978. liveni polyester, 40x20 cm
13. Skulptura 4/78, 1978. liveni polyester, 38x33 cm
14. Skulptura 5/78, 1978. liveni polyester, 51x21 cm
15. Skulptura 6/78, 1978. liveni polyester, 24x14 cm
16. Skulptura 7/78, 1978. liveni polyester, 24x30 cm
17. Skulptura 1/79, 1979. liveni polyester, 28x22 cm
18. Skulptura 2/79, 1979. liveni polyester, 22x12 cm
19. Skulptura 3/79, 1979. liveni polyester, 44x24 cm
20. Skulptura 1/80, 1980. liveni polyester, 29x24 cm
21. Skulptura 2/80, 1980. liveni polyester, 46x17 cm
22. Skulptura 3/80, 1980. liveni polyester, 30x14 cm
23. Skica 4/80, 1980. liveni polyester, 18x12 cm
24. Skulptura 5/80, 1980. liveni polyester, 29x22 cm
25. Skulptura 1/81, 1981. liveni polyester i hladno livena bronza, 33x47 cm
26. Skulptura 2/81, 1981. liveni polyester i hladno livena bronza, 30x25 cm
27. Skulptura 3/81, 1981. liveni polyester, 25x22 cm
28. Skulptura 1/83, 1983. liveni polyester, 27x16 cm
29. Skice-semimultiple 2/83, 1983. liveni polyester, 13x10 cm

Fotografije

1. Fontana "1. Maj" — Pirot, 1978. vareni mesing, mermer
2. "Iz ateljea" 1983.

Skulpture izvedene od poliesterske smole HINS/Novi Sad

13. Skulptura 4/78, 1978. liveni polyester, 38x33 cm

26. Skulptura 2/81, 1981. liveni polyester i hladno livena bronza, 30x25 cm

23. Skica 4/80, 1980. liveni polyester, 18x12 cm

10. Skica 2/77, 1977. liveni polyester 10x18 cm

Izdaje:
Kulturni centar Beograda i
Grafička radna organizacija
"Beograd"

Urednik
Ljiljana Popović

Savet galerije:
Milan Blanuša
Jelka Đulum
Dušan Marković
Aleksandar Pajvančić/Aleks
Ljiljana Popović
Dubravka Stajić
Slavoljub Vava Stanković

Tekst
Živojin Turinski

Plakat
Branko Miljuš

Fotografije
Zvonko Novaković

Štampa
Grafičko izdavačka
radna organizacija
"Beograd"
Beograd, Kralja Vladimira 33

Tiraž
1000 komada